

Sektionen för hälso- och sjukvård
Hasse Knutsson
Avdelningen för juridik
Pål Resare

Socialdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Remiss av SOU 2019:01 Santiagokonventionen mot organhandel

Sammanfattning

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) välkomnar förslaget att Sverige tillträder Europarådets konvention mot handel med mänskliga organ (Santiagokonventionen). Enligt SKL bör emellertid de föreslagna förändringarna i lagen (2006:351 om genetisk integritet m.m. justeras utifrån lydelsen i Santiagokonventionen. Om både lagen och författningskommentarerna mer entydigt återspeglar konventionstexten blir det enklare för berörd hälso- och sjukvårdspersonal att få ett ändamålsenligt stöd i sitt viktiga arbete.

Förslag att Sverige ska tillträda Europarådets konvention mot handel med mänskliga organ och förslag på nödvändiga författningsändringar

SKL välkomnar förslaget att Sverige tillträder Europarådets konvention mot handel med mänskliga organ (Santiagokonventionen). Denna konvention avser att förebygga, förhindra och bekämpa handel med mänskliga organ genom att föreskriva att vissa gärningar ska straffbeläggas. En annan avsikt är att skydda brottsoffrens rättigheter. Vidare avser konventionen att främja nationellt och internationellt samarbete för att bekämpa handel med mänskliga organ.

I delbetänkandet föreslås vissa ändringar i lagen (2006:351) om genetisk integritet m.m. för att Sverige fullt ut ska kunna leva upp till Santiagokonventionens krav. Enligt SKL bör emellertid departementet i den fortsatta beredningen av detta ärende justera de föreslagna lagförändringarna utifrån lydelsen i konventionens kap II artikel 4 p 1b och artikel 4 p 3.

Av konventionens artikel 4 p 1b framgår att staterna ska vidta lagstiftningsåtgärder för att straffbelägga avlägsnande av mänskliga organ i de fall det har utlovats eller erhållits "ekonomisk vinning". I lagförslaget har dock "ekonomisk vinning" ersatts med begreppet "vinstsyfte", som skapar otydlighet om vad som gäller i frågor om bl.a. skälig ersättning till donatorer för vissa utgifter. I konventionens artikel 4 p 3 regleras att uttrycket ekonomisk vinning inte ska inbegripa vare sig gottgörelse för inkomstbortfall eller andra skäliga utgifter till följd av avlägsnandet eller därmed förbundna läkarundersökningar eller gottgörelse i händelse av skada som inte hänför sig till

Ert dnr:

S2019/00161/FS

avlägsnandet av organ. SKL konstaterar att denna viktiga artikel behöver återspeglas i kommande lagförslag.

Det är angeläget att vara tydlig med att ersättning får utgå till en levande donator för förlorad arbetsförtjänst samt för resor, läkarundersökningar och liknande kostnader som ett ingrepp föranleder. Detsamma gäller ersättning till sjukvården för uttagande-, förvarings- och transportkostnader.

Sammanfattningsvis ska donation vara altruistisk, det innebär att en donator inte kan få ersättning för själva organet, men donatorn ska få sina omkostnader täckta.

Om lagen och författningskommentarerna mer entydigt återspeglar konventionstexten blir det enklare för berörd hälso- och sjukvårdspersonal att få ett ändamålsenligt stöd i sitt viktiga arbete. Vidare blir det enklare att informera allmänheten om vad som gäller i frågor om ekonomisk ersättning.

Sveriges Kommuner och Landsting

Anders Knape
Ordförande